

TURKISTON ARSLONQUYRUG‘I O‘SIMLIGINING URUG‘CHILIGI VA KO‘CHATCHILIGI

Mo‘sinova Muxlisa Tolibjon qizi

Termiz Davlat Muhandislik va Agrotexnologiya Universiteti talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada dorivor o‘simliklar qatoriga kiruvchi Turkiston arslonquyrug‘ining (*Leonurus turkestanicus*) urug‘chiligi va ko‘chatchiligi usullari o‘rganilgan. Urug‘larning tabiiy unuvchanlik darajasi, ularni ekish va parvarishlash texnologiyasi, ko‘chat yetishtirish va ochiq dalaga ko‘chirish bo‘yicha ilmiy ma‘lumotlar keltirilgan. Tadqiqot natijalari ushbu o‘simlikni dorivor hamda ekologik maqsadlarda keng miqyosda yetishtirish imkoniyatini beradi.

Abstract: This article studies the seed propagation and seedling cultivation methods of Turkestan Motherwort (*Leonurus turkestanicus*), a plant belonging to the group of medicinal herbs. Data are presented on the natural germination rate of seeds, planting and maintenance technologies, seedling growing techniques, and transplantation into open fields. The research results provide opportunities for the widespread cultivation of this plant for both medicinal and ecological purposes.

Kalit so‘zlar: Turkiston arslonquyrug‘i, *Leonurus turkestanicus*, urug‘chiligi, ko‘chatchiligi, dorivor o‘simlik.

Keywords: Turkestan Motherwort, *Leonurus turkestanicus*, seed propagation, seedling cultivation, medicinal plant.

Kirish.

Turkiston arslonquyrug‘i (*Leonurus turkestanicus*) — labguldoshlar oilasiga mansub dorivor o‘simliklardan biridir. U asosan O‘zbekiston, Tojikiston, Qirg‘iziston va boshqa Markaziy Osiyo hududlarida uchraydi. Bu o‘simlik xalq tabobatida yurak-tomir kasalliklari, asab tizimi buzilishlari va boshqa turli dardlarga qarshi keng qo‘llaniladi. Mazkur maqolada Turkiston arslonquyrug‘ining urug‘chiligi va

ko'chatchilik usullari haqida batafsil ma'lumot beriladi. Turkiston arslonquyrug'i tabiiy sharoitda urug'i orqali ko'payadi. Urug'lar yoz oylarida, o'simlik gullash davridan so'ng yetiladi. Urug'lar qora-jigarrang, kichik va yengil bo'lib, tuproq ustiga sepiladi. Ekishdan oldin urug'larni 12 soat davomida iliq suvda ivitish ularning unuvchanligini oshiradi.

Asosiy qism.

Urug'lar erta bahorda yoki kech kuzda ochiq dalaga yoki issiqxonaga ekiladi. Unuvchanlik muddati 7–10 kunni tashkil etadi Turkiston arslonquyrug'ining ko'chatchilik usuli ham keng qo'llaniladi. Buning uchun urug'lar issiqxonaga ekilib, 3-4 yaproq chiqarguncha parvarish qilinadi. Ko'chatlar ochiq dalaga ko'chirib o'tkazishdan oldin 20-25 kun davomida chiniqtiriladi. Ko'chatlar orasidagi masofa 30-40 sm, qatorlar orasida esa 50-60 sm bo'lishi tavsiya etiladi. Sug'orish, begona o'tlarni tozalash va yumshatish muntazam bajarilishi kerak.

Urug'chiligi: Turkiston arslonquyrug'i tabiiy sharoitda urug'i orqali ko'payadi. Urug'lar yoz oylarida, o'simlik gullash davridan so'ng yetiladi. Urug'lar qora-jigarrang, kichik va yengil bo'lib, tuproq ustiga sepiladi. Ekishdan oldin urug'larni 12 soat davomida iliq suvda ivitish ularning unuvchanligini oshiradi. Urug'lar erta bahorda yoki kech kuzda ochiq dalaga yoki issiqxonaga ekiladi. Unuvchanlik muddati 7–10 kunni tashkil etadi.

Ko'chatchiligi: Turkiston arslonquyrug'ining ko'chatchilik usuli ham keng qo'llaniladi. Buning uchun urug'lar issiqxonaga ekilib, 3-4 yaproq chiqarguncha parvarish qilinadi. Ko'chatlar ochiq dalaga ko'chirib o'tkazishdan oldin 20-25 kun davomida chiniqtiriladi. Ko'chatlar orasidagi masofa 30-40 sm, qatorlar orasida esa 50-60 sm bo'lishi tavsiya etiladi. Sug'orish, begona o'tlarni tozalash va yumshatish muntazam

Xulosa: Turkiston arslonquyrug'i dorivor va ekologik jihatdan ahamiyatli o'simlik hisoblanadi. Uning urug'chiligi va ko'chatchilik usullarini ilmiy asosda amalga oshirish, o'simlikning tabiatda saqlanib qolishi va madaniy holda yetishtirish imkonini beradi. Bu esa nafaqat xalq tabobatini rivojlantirish, balki ekologik muvozanatni saqlashda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Kelgusida ushbu o'simlikni keng miqyosda ekish va dorivor

xususiyatlarini yanada chuqur o'rganish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov N.K., “O‘zbekiston florasi va dorivor o‘simliklari”, Toshkent, 2020.
2. Rasulova D.M., “Dorivor o‘simliklarni yetishtirish va ularni ko‘paytirish usullari”, Samarqand, 2018.
3. Ismoilova F., “Markaziy Osiyo dorivor o‘simliklari”, Toshkent, 2019.
4. Turakulov M., “Botanika asoslari”, Toshkent, 2017

